

Honosított magyar állampolgárok, 2003–2012

Tartalom

Bevezető.....	1
A honosítottak száma.....	1
Előző állampolgárság.....	2
Nem és kor.....	2
Családi állapot.....	2
Területi eloszlás.....	2
Iskolai végzettség.....	3
Foglalkoztatottság.....	3
Kérelem okai.....	4
Magyarországra költözés: tervek és megvalósulás.....	4

Bevezetés

Az állampolgárság megszerzése hagyományos értelemben a bevándorló integrációjának egyik utolsó lépése, mely során az országban való hosszú tartózkodása után a befogadó társadalom teljes jogú tagjává válik. A magyar állampolgárság megszerzését az 1993. évi LV. törvény szabályozza, mely alapján minden magyar állampolgár újszülött gyermeke magyar állampolgár lesz, függetlenül a születés helyétől. Ezen felül honosítás vagy visszahonosítás¹⁾ keretében lehet magyar állampolgárrá válni (továbbiakban együtt honosítás). A honosítási procedúra minden esetben a kérelem beadásával kezdődik, és állampolgársági eskü vagy fogadalom (a továbbiakban együtt eskü) letételével záródik. Alapesetben a magyar állampolgárság megszerzésének feltételei a következők: a kérelmező legalább 8 éve Magyarországon lakjon; lakhatása és megélhetése biztosított legyen; büntetlen előélet; közbiztonsági és nemzetbiztonsági kockázat hiánya; valamint a kérelmező sikeres vizsgát tegyen alkotmányos alapismeretből. Az alapeset mellett több kivétel is lehetőséget teremt arra, hogy rövidebb idejű magyarországi tartózkodás legyen szükséges, vagy ad mentességet az alkotmányos alapismeretek vizsgája alól, mellyel a honosítottak döntő többsége él is. 2011-től kezdődően bevezetésre került az egyszerűsített honosítás²⁾, mely tovább bővítette a kedvezményeket, és lehetőséget teremtett magyarországi lakcím nélkül is a magyar állampolgárság megszerzésére. Ezáltal egyrészt lehetővé vált a határon túl élő magyarok számára, hogy magyar állampolgárrá váljanak, másrészt lehetővé tette a Magyarországon élő magyar származású külföldiek számára, hogy bevándorlásuk időpontjától függetlenül kezdeményezzék honosításukat. A hivatalos népesedéssziszta alapvetően a Magyarországon élő honosítottak jellemzőit vizsgálja, de fontosnak tartja a határokon kívül élő magyar állampolgárok bemutatását is. Mivel a Magyarországra bevándorló külföldiek nagy részét eddig is a környező országokban élő magyar

anyanyelvű népesség adta, nem meglepő, hogy az egyszerűsített honosítás következményeként az utóbbi évek bevándorlóinak egy része már nem külföldiként, hanem újonnan honosított magyar állampolgárként érkezik az országba.

Jelen kiadvány megkülönbözteti a Magyarországon és a határon túl élő honosítottakat. Az egyes fejezetek először a Magyarországon élő újonnan állampolgárságot kaptak szociodemográfiai jellemzőit mutatják be, összehasonlítva őket a teljes magyarországi népességgel, kiemelve a vizsgált időszakban a törvényi változások miatt bekövetkezett főbb változásokat. Ezután minden egyes fejezet bemutatja a határon túl élő honosítottak csoportját. A kiadvány legvégén kitérünk azon személyekre is, akik még külföldön élőként szereztek meg a magyar állampolgárságot, de a honosítás után Magyarországra költöztek.

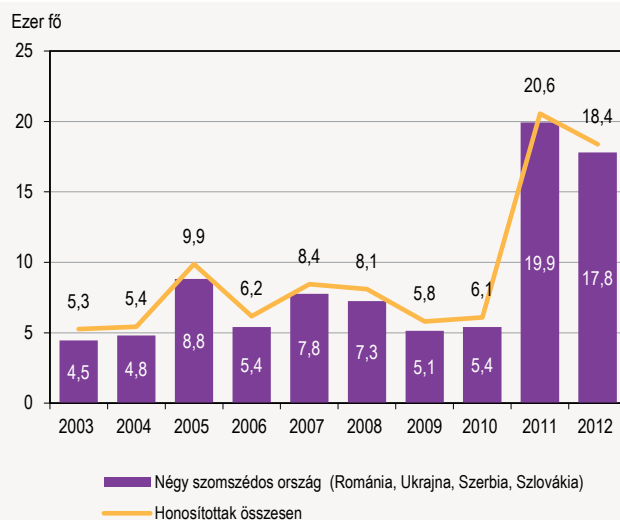
Az **adatok forrása** a honosítottakra nézve a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának (KEKKH) személyi és lakcímnnyilvántartása, továbbá az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban (OSAP) elrendelt, 1960 nyilvántartási számú, „Magyar állampolgárság megszerzése” című, önkéntes statisztikai kérdőív. Ez utóbbit az eskütétel helyszínén tölthetik ki a honosítottak 2003 óta Magyarországon, illetve 2011-től kezdve a határon túl. A honosítottak teljes magyarországi népességtől való eltéréseinek vizsgálata a 2013. január 1-jei továbbvezetett népességen alapul, amit kiegészítettek a 2011. évi népszámlálás iskolázottsági és munkaerő-piaci adatai.

A honosítottak száma

Az állampolgársági törvény 1993. évi bevezetésétől 2012 végéig összesen 174 ezer Magyarországon élő személy szerzett magyar állampolgárságot, közülük 39 ezren a törvény 2010. évi módosítása utáni két évben tették le esküjüket. A 2011 előtti időszakra jellemző, átlagosan évi 8 ezer fő, több mint duplájára emelkedett a törvény módosítását követően.

1. ábra

Magyarországon élő honosított személyek száma

¹⁾ Visszahonosítás az, ha volt magyar állampolgársága, de azt valamilyen okból elvesztette, vagy valamilyen okból attól megfosztották.

²⁾ 2010. évi XLIV. törvény a magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény módosításáról.

Emellett 2011–2012-ben összesen 245 ezer határon túl élő személy tette le az állampolgári esküt, 2014 elejére számuk meghaladta a 450 ezret.

Előző állampolgárság

A 2003 és 2012 közötti éveket vizsgálva a **Magyarországon élő honosítottak** túlnyomó része előzőleg valamely szomszédos ország állampolgárai voltak. Az egyszerűsített honosítás bevezetése még tovább növelte arányukat, míg 2010-ig a honosítottak tizede származott távolabbi országokból, addig 2011-től csupán a 3 százalékuk. A szomszédos országok közül is kiemelkedik Románia, onnan származik a honosítottak háromnegyede. A másik két fő származási ország Ukrajna és Szerbia, ahonnan az összes honosított 10, illetőleg 9 százaléka érkezett. Az előzőleg szlovák állampolgárok mindösszesen a honosítottak 2 százalékát tették ki. Mindez azt is jelenti, hogy az elmúlt 10 évben összesen 7 ezer olyan személy szerezte meg a magyar állampolgárságot, aki nem a szomszédos országokból származott. A magyarországi honosítottak előző állampolgárságához hasonlóan a **külföldön élő új magyar állampolgárok** 98 százaléka szintén a szomszédos országokban él. Ezen belül is kiemelkedik Románia, ahol a külföldön élő honosítottak 71 százaléka lakik.

Nem és kor

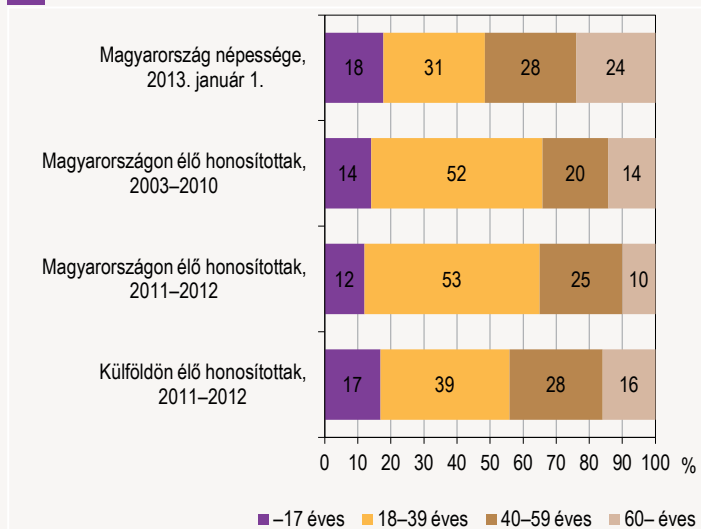
A **Magyarországon élő honosítottak** többsége – a megfigyelt időszakban átlagosan 55 százalékuk – nő. Az utolsó két évben fölényük kismértékben csökkent, 2012-ben arányuk 52 százalékot tett ki, ami megegyezik a magyarországi teljes népességbeli női aránnyal.

A honosított állampolgárok jóval fiatalabbak a magyarországi teljes népességnél. Míg 2013-ban a hazai népesség közel egynegyede 60 éven felüli, és csupán 59 százalékuk tartozott a 18–59 éves aktív korosztályba, addig a vizsgált időszakban a honosítottak mindössze 13 százaléka idős, majd háromnegyedük aktív korú, sőt ez az arány egyre növekszik. Míg 2003-ban az új állampolgárok 65 százaléka tartozott ebbe a korosztályba, addig 2012-re már 79 százalékuk. Az utóbbi két évben különösen megnőtt az idősebb aktív korú, 40–59 évesek aránya, de még így is a 18–39 évesek teszik ki a honosítottak több mint felét.

A különböző országokból érkező új magyar állampolgárok korösszetétele bizonyos mértékben eltér egymástól. Míg a legnagyobb csoportot jelentő, és így az átlagot leginkább befolyásoló román állampolgárként honosítottak korösszetétele nem különbözik jelentősen az összes honosítottól, addig például a Szerbiából érkezők körében feltűnően alacsony a gyermekek aránya (5 százalék), amit leginkább a 40–59 évesek túlszáma pótol (29 százalék). Ezzel szemben a Szlovákiából származók idősebbek, körükben a 60 éves vagy idősebbek aránya eléri a 28 százalékot, ami több mint kétszerese a többi országból érkezettnek.

2. ábra

A teljes és a honosított népesség korcsoport szerinti megoszlása

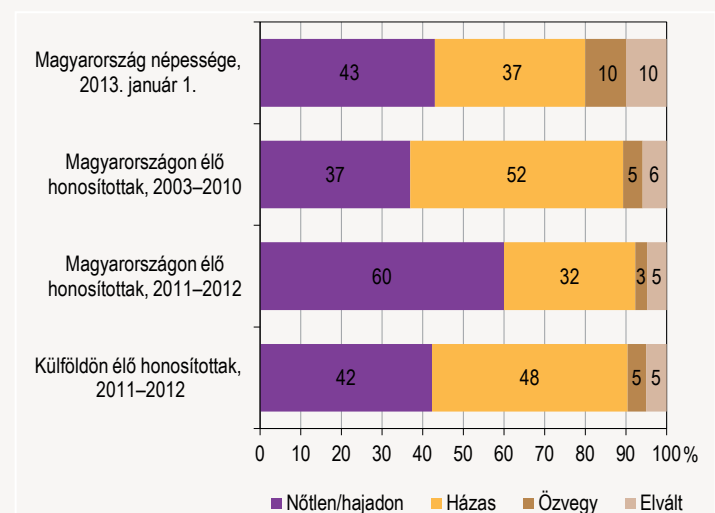
A **külföldön élő honosítottak** nemek szerinti eloszlása kiegyenlített (50–50 százalék), ami a magyarországi teljes, illetve honosított népességhez képest is férfítöbbletet jelent. Korösszetételük a hazai teljes népesség és a Magyarországon élő honosítottak közé esik, vagyis az előbbiekhöz képest fiatalabbak, de az utóbbiakhoz képest idősebbek, ami alapján feltételezhető, hogy a fiatalabb, a migrációra legfogékonyabb korosztály már korábban Magyarországra költözött. A külföldön honosítottak kétharmada aktív korú, 16 százalékuk 60 éves vagy idősebb, további 17 százalékuk 18 év alatti.

Családi állapot

A **Magyarországon élő honosítottak** legnagyobb hányada, 46 százaléka nőtlen/hajadon és további 44 százalékuk házas. Az özvegyek és elváltak aránya mindössze 4, illetve 6 százalék. Utóbbiak a teljes népességben tapasztalt értékek közel felét jelentik, amely annak idősebb korösszetételével is magyarázható. Az utóbbi években lényegesen átalakult a honosítottak családi állapot szerinti összetétele, hiszen míg 2003-ban a házások voltak többségben és csupán egyharmaduk volt nőtlen/hajadon, addig 2012-ben már közel egyharmad–kétharmad az arányuk az utóbbiak javára. A változás összefügg azzal is, hogy az újonnan honosítottak egyre fiatalabbak, így a nőtlen/hajadonok aránya is nagyobb a körükben, mint az ezredforduló környékén.

3. ábra

A teljes és a honosított népesség családi állapot szerinti megoszlása

A **külföldön élő honosítottak** családi állapot szerinti megoszlása hasonló a hazai honosítottak átlagára, bár hozzájuk képest némileg magasabb arányban vannak a házások (48 százalék) és kevesebben a nőtlenek/hajadonok (42 százalék). Minden tizedik közülük özvegy vagy elvált (5–5 százalék).

Területi eloszlás

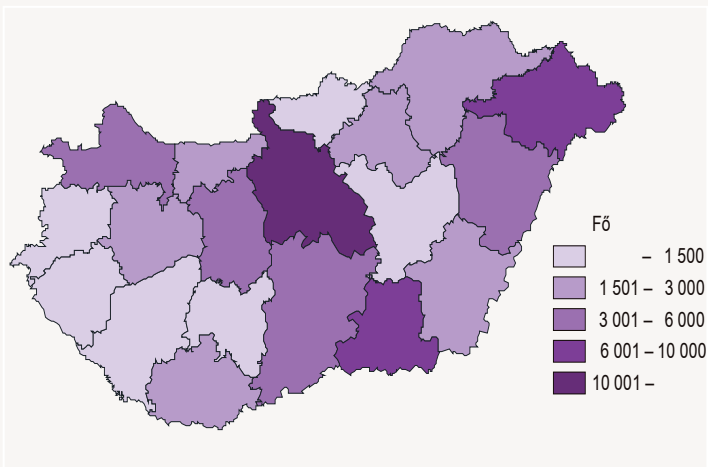
A **Magyarországon élő honosítottak** több mint fele a közép-magyarországi régióban él, ezen belül Budapesten található az összes honosított mintegy egyharmada. Az ország többi megyéjében közel egyenletesen oszlanak meg, bár a keleti és déli határmegyékben az átlagnál valamelyest magasabb számban vannak jelen. A legkevesebben Nógrád megyében élnek, ahol csak ritkán haladja meg az egy évben honosítottak száma a 100 főt.

Területi elhelyezkedésük attól is függ, hogy melyik országból érkeztek. A szomszédos országokból származók jellemzően a határ közeli megyékben felülreprezentáltak, de a volt román állampolgárok Közép-Magyarországon és a keleti határvidéken, Hajdú-Bihar és Békés megyékben is az átlagnál magasabb arányban vannak jelen. Érdekes módon nagyobb az arányuk a nyugati határhoz közeli területeken is – Vas, Veszprém és Győr-Moson-Sopron megyékben –, ami jelezheti az ausztriai munkavállalás céljából történő letelepedésüket is. A volt ukrán állampolgárok pedig az Ukrajnához közeli Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben élnek az átlagnál magasabb arányban. A volt szerb állampolgárok szintén a származási országukhoz közeli területeket részesítik előnyben, úgymint Csongrád, Bács-

Kiskun, Baranya és Tolna megyéket. A volt szlovák állampolgárok főként a magyar–szlovák határ melletti négy megyében találhatóak nagyobb arányban, különösen Nógrád, ezenfelül Komárom-Esztergom megyékben.

4. ábra

Magyarországon élő honosítottak száma megyék szerint, 2003–2012

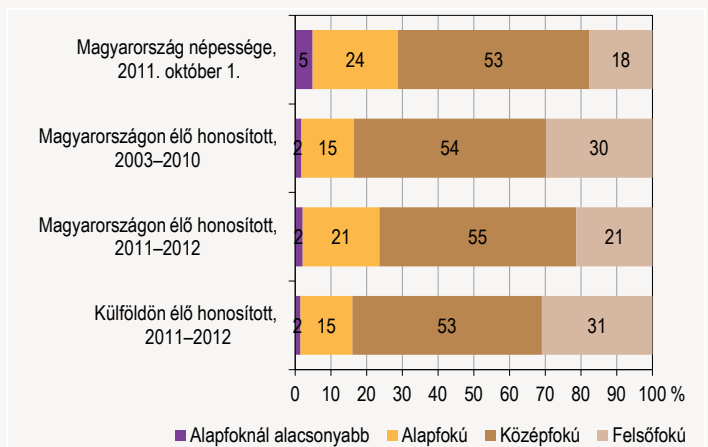

Iskolai végzettség

Az OSAP 1960 nyilvántartási számú kérdőívet kitöltők válaszai alapján a **Magyarországon élő honosított** felnőttek kismértékben iskolázottabbak a teljes magyarországi felnőtt népességénél.³⁾ A teljes népességhez hasonlóan a honosítottak többségének (54 százalék) középfokú a legmagasabb befejezett iskolai végzettsége, viszont sokkal magasabb körökben a diplomával rendelkezők aránya: a befogadó társadalom 18 százalékához viszonyítva a 2003 és 2012 között honosított személyek több mint egynegyede felsőfokú tanulmányokat végzett. Ez nemcsak a fiatalabb korösszetételüknek köszönhető, hiszen az idősebb honosítottak is az átlagnál magasabb arányban diplomások. Ugyanakkor az utóbbi években ez a különbség folyamatosan csökkent, míg az ezredforduló elején 34 százalékos volt a felsőfokú végzettségük aránya, addig 2012-re 20 százalékra mérséklődött. Alapfokú iskolázottsággal rendelkezik a honosított felnőttek 18 százaléka, és mindössze 2 százalékuknak van ennél is alacsonyabb iskolai végzettsége, ami kevesebb mint fele a teljes népességbeli arányak.

5. ábra

A teljes és a honosított felnőtt népesség legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása

Származási országok szerint is tapasztalható eltérés a honosítottak iskolai végzettségében. A Romániából érkezők körében kicsit alacsonyabb a diplomával rendelkezők aránya, mint a többi szomszédos országból szá-

mazóknál, de a magyarországi népességhez képest ez is magasabb. Fontos megjegyezni továbbá, hogy az a kevés számú honosított, aki távolabbi országokból érkezik, többségében felsőfokú vagy legalább középfokú végzettséggel rendelkezik. A nem magyar anyanyelvűek 44 százaléka rendelkezik diplomával és további 44 százaléka középfokú végzettséggel.

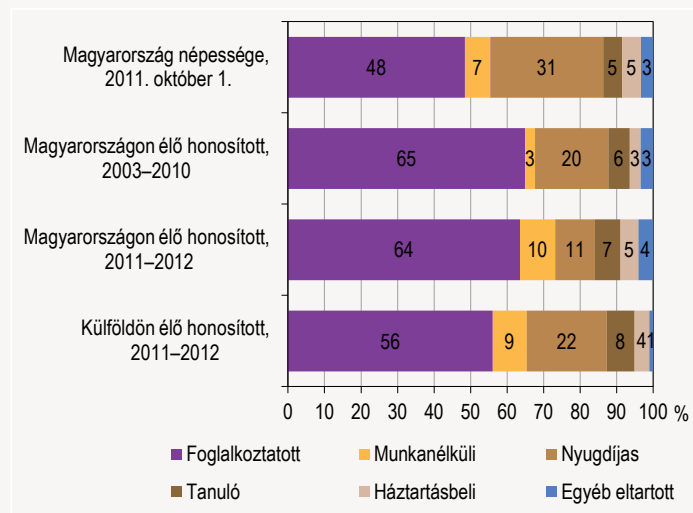
A **külföldön élő felnőtt honosítottak** a Magyarországon élőkénél szintén magasabban iskolázottak, 31 százalékuk felsőfokú, 53 százalékuk középfokú, 17 százalékuk legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik. A 40 évnél fiatalabbnak van a legmagasabb iskolai végzettsége, míg a 60 évnél idősebb korosztály alacsonyabban képzett.

Foglalkoztatottság

A vizsgált időszakban **honosított Magyarországon élő** felnőttek⁴⁾ majd kétharmada rendelkezik jövedelmet biztosító munkával az eskütel időpontjában, és összességükben csak 6 százalékuk munkanélküli, ami 3 százalékról 10-re nőtt az utolsó két évben. Ez az aktivitási arány jóval magasabb a magyarországi népességhez viszonyítva, ahol kevesebb mint minden második felnőtt dolgozik.⁵⁾ A honosítottak fiatal korösszetételéből is adódóan viszonylag kevés, 16 százalék a nyugdíjasok és 6 százalék a nappali tagozatos tanulók aránya. Az utóbbi években a honosítottak korösszetételének fiatalodásával párhuzamosan a nyugdíjasok arányának csökkenését, a tanulók arányának pedig enyhe növekedését látjuk. Az új állampolgárok további 8 százalékát pedig a háztartásbeliek és az eltartottak teszik ki.

6. ábra

A teljes és a honosított felnőtt népesség gazdasági aktivitás szerinti megoszlása

Foglalkozásukat tekintve az aktív keresők legnagyobb hányada, közel egyötöde „felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő” munkakörben dolgozik. Mintegy hasonló arányban vannak közöttük „ipari és építőipari foglalkozást” végzők. Ezt követik 17 százalékkal a szolgáltatási jellegű foglalkozások, majd 15 százalékkal az egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylők. A honosítottak közel egytizedét teszik ki a „gépszerelők, összeszerelők és járműszerelők”. Csupán minden huszadik dolgozik közülük „irodai és ügyviteli jellegű” munkakörökben és 3 százalékuk a „törvényhozók, igazgatási, érdek-képviseleti vezetőik” kategóriában. A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozásokat művelők mindössze a honosítottak 2 százalékát teszik ki.

Lényeges eltérés figyelhető meg a különböző neműek foglalkozását illetően. Míg a férfiak közel egyharmada valamilyen „ipari, illetve építőipari foglalkozásban” dolgozik, addig ez a nők csupán 6 százalékára mondható el. Az utóbbiak körében legtöbben, 23 százalékuk, valamilyen „szolgáltatási jellegű foglalkozást” végez, ami a férfiak körében mindössze 11 százalékot tesz ki. A férfiak esetében kiemelkedő jelentőségű még a „felsőfokú képzett-

3) Adatforrás: OSAP 1960-as kérdőív, valamint a 2011. évi népszámlálás 18 éves és idősebb népességre vonatkozó adatai.

4) Adatforrás: OSAP 1960-as kérdőív, valamint a 2011. évi népszámlálás 18 éves és idősebb népességre vonatkozó adatai.

5) Forrás: Népszámlálás, országos adatok, 1.1.5.2 tábla.

ség önálló alkalmazását igénylő foglalkozás”, ez a nők esetében is a második legnagyobb kategória. A nők körében közel hasonló nagyságrendet képviselnek az „egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő” szakmák (19 százalék), ami a férfiak körében már nem ennyire kiemelkedő gyakoriságú (11 százalék). Lényeges eltérés van még az „irodai és ügyviteli jellegű foglalkozások” tekintetében, ami a nők 9, míg a férfiak mindössze 2 százalékára jellemző.

1. tábla

Az aktív honosítottak foglalkozás szerint, 2003–2012

(%)

Foglalkozás (FEOR)	Magyarországon élő honosított		Külföldön élő
	a honosítás idején	Magyarországra költözés előtt	
Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő	19	19	30
Ipari és építőipari foglalkozások	19	30	16
Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő	15	12	16
Szolgáltatási jellegű foglalkozások	17	16	15
Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők	9	9	8
Irodai és ügyviteli (ügyműködési) jellegű foglalkozások	5	5	6
Törvényhozók, igazgatási, érdek-képviselői vezetők	3	2	4
Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások	10	5	3
Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások	2	1	2
Összes	100	100	100

A **külföldön élő felnőtt honosítottak** több mint fele aktív kereső (56 százalék) és majd minden tizedik közülük munkanélküli (9 százalék). Több mint egyötödük (22 százalék) nyugdíjas, vagyis valamilyen járadékban részesül és 8 százaléknál több a nappali tagozatos diák, ami leginkább felsőoktatási intézményben való képzést jelent. A vizsgált népesség 5 százaléka háztartásbeli vagy egyéb eltartott. Ez azt jelenti, hogy a magyarországi honosítottakhoz hasonlóan gazdaságilag aktívabbak, mint a Magyarországon élő felnőtt népesség. Aktivitási arányuk megközelíti a Magyarországon élő honosítottakét Magyarországra költözésük előtt (54 százalék). Körülbelül a 40–59 éves korosztály a legaktívabb, mintegy háromnegyedük aktív kereső. A fiatalabb, 18–39 éves korosztályban az átlagnál magasabb a munkanélküliség (13 százalék), és szinte csak köztük található nappali tagozatos hallgató (16 százalék). A 39 év feletti korosztályban már nem találunk nappali képzésben részt vevőket. A 60 évesnél idősebbek közül

– leginkább nyugdíjasok – csak minden tizedik dolgozik. A határon túl élő honosítottak foglalkoztatottsága még magasabb, amennyiben csak a férfiakat nézzük. A férfiak közel kétharmada dolgozik, míg a nőknek mindössze feléről mondható el ugyanez. A nemenként eltérő korösszetételnek köszönhetően a nők között magasabb a nyugdíjasok aránya (25 százalék) és 8 százaléku háztartásbeli. A munkanélküliség problémája jobban érinti a férfiakat, mint a nőket (11, illetve 8 százalék).

A külföldön élő dolgozó honosítottak közül a legtöbben (30 százalék) „felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő” munkakörben dolgoznak, ami jóval magasabb arány a Magyarországon élő társaikhoz képest, mind az itthoni, mind a bevándorlás előtti külföldi foglalkozásukat tekintve (19–19 százalék). Míg a magyarországi honosítottak körében az „ipari és építőipari foglalkozások” voltak a legelterjedtebbek Magyarországra költözésük előtt, addig a külföldön élő honosítottak körében ez a foglalkozási csoport mindössze 16 százalékos arányban fordul elő, hasonlóan az „egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő” és a „szolgáltatási jellegű foglalkozásokhoz”. A többi foglalkozáscsoport tekintetében nincs nagy különbség a vizsgált csoportok között, kivéve a „szakképzettséget nem igénylő egyszerű foglalkozásokat”, ez sokkal kevésbé jellemző a külföldön élőkre, mint a Magyarországon dolgozóakra.

A „felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások” magas aránya a nők esetében a 35 százalékot is eléri, szemben a férfiak 26 százalékaival. Hatalmas eltérés figyelhető meg még az „ipari és építőipari foglalkozások” tekintetében, ami a nők körében 5 százalék, a férfiaknál 26 százalék. Összességében a férfiaknál gyakoribb a „gépkezelő, összeszerelő, járművezető munkakör”, a nőknél a „szolgáltatási jellegű foglalkozás”.

Kérelem okai

Az állampolgársági kérelem indoklásában – az egyszerűsített honosítás bevezetése előtt is – a magyar származás volt⁶⁾ döntő többségben (78 százalék), ami a törvényi változás után még inkább jellemzővé vált, és a kérelmek 9/10-ét tette ki. A honosítottak egyötöde indokolta magyar állampolgárságú családtaggal a kérelmét, és 6 százaléknál kevesebben említették, hogy visszahonosítást kérnek.⁷⁾

Magyarországra költözés: tervek és megvalósulás

A külföldön élő honosítottak többsége egyáltalán nem gondol arra⁸⁾, hogy Magyarországra költözzön, mindössze 5 százalékuknak van határozott terve erre vonatkozóan. Egyharmaduk nem zárja ki ennek lehetőségét, de komolyan még nem gondolkodott el rajta. Természetesen a költözés terve erősen összefügg a honosított életkorával. Minél idősebb valaki, annál kevésbé gondolkodik a szülőföld elhagyásán. Ezzel részben összefügg, de adott korcsoporton belül is befolyásolja a migrációs potenciált a honosított családi állapota. A házasság és özvegyek mutatják a legkisebb hajlandóságot a költözésre, míg a nőtlenek, hajadonok a leginkább mobilak. A férfiak és nők között nincs lényeges különbség terveiket illetően.

A honosítás után Magyarországra költözők aránya és demográfiai jellemzője nagyon hasonlít azokra, akik a honosítás pillanatában komolyan tervezték az áttelepülést. 2011–2012-ben összesen 12 ezren létesítettek magyarországi lakcímet azután, hogy külföldön élőként megkapták a magyar állampolgárságot. Ők leginkább a fiatalabb, nőtlen férfiak közé tartoznak, bár a nem és a családi állapot szerinti különbségek enyhébbek a költözésüket tervezőkhöz képest.

6) Magyar nemzetiségű, vagy magyar állampolgárságú felmenővel rendelkeznek.

7) A kérdésre több válasz is adható volt, így az összesen meghaladja a 100%-ot.

8) „Tervezi-e, hogy a jövőben Magyarországra költözik?”

További információk, adatok (linkek):[Táblázatok](#)[Módszertan](#)**Elérhetőségek:**kommunikacio@ksh.hu[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu